

Yttrande

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kn.cks@regeringskansliet.se

KN2024/02278 Beräkning av kostnader för att transportera bort och behandla engångsplast som skräpar ned

2025-02-28

Remissvar från Håll Sverige Rent över Beräkning av kostnader för att transportera bort och behandla engångsplast som skräpar ned.
(dnr KN2024/02278)

Inledning

Håll Sverige Rent välkomnar att nedskräpningsförordningen nu justeras så att beräkningsmodellen för transport- och behandlingskostnader av engångsplastprodukter som skräpar ner, tydligt ingår. Vi ser det som avgörande att dessa kostnader speglar verkliga utgifter för kommunerna och att metoden som används är transparent, rättvis och ger tydliga incitament för producenter att minska nedskräpningen.

Håll Sverige Rent anser att kommunerna bör få ersättning för transport och behandling retroaktivt från kostnadsåret 2023, eftersom EU:s engångsplastdirektiv anger att producenterna ska stå för den kostnaden

Håll Sverige Rent påpekar också att den siffra som ingår i offentlig kommunikation för 2024 (kostnadsåret 2023) avseende totala nedskräpningskostnader behöver revideras så att den också omfattar kostnader för transport och behandling.

A) Håll Sverige Rents synpunkter avseende olika sätt att beräkna kostnader;

- 1) Alternativen för att "Fördela kommunens kostnader för transport och behandling *mellan* de avgiftsbelagda produktkategorierna"

NvV har analyserat tre olika förslag och kommit fram till att vikt bör användas som parameter för att fördela kommunens kostnader för transport och behandling.

Håll Sverige Rent har administrerat och snart genomfört tre nationella skräpmätningar och håller med om att alternativ 2; vikt är den föredragna metoden för delmängden transport och behandling. Den är mest rättvis, enklast att följa upp och mest kostnadseffektiv

Antal skräp är den parameter som övergripande driver kostnad mest och det är viktigt att vi behåller den beräkningsgrunden för övriga parametrar då man rapporterar och beräknar nedskräpningens kostnader. Vi avråder starkt från att blanda in volym i någon slags beräkning.

- 2) Alternativen för att "Fördela kommunens kostnader för transport och behandling *inom* de avgiftsbelagda produktkategorierna"

NvV har analyserat två olika förslag och kommit fram till att parametern antal ska användas då kostnaderna ska fördelas inom produktkategorin.

Håll Sverige Rent håller med om den analysen och förespråkar också att antal ska användas som fördelningsgrund snarare än vikt. Det anser vi är särskilt viktigt då kostnaderna för städning av t ex fimpas underskattas då de väger lite, men skräpar ner mycket.

B) Synpunkter på föreslagna ändringar i förordningen:

Föreslagen skrivning:

§5 Sprida information för att minska negativ påverkan på miljön från nedskräpning av engångsprodukter

Vi föreslår att man ändrar formulering till:

§5 *Sprida tillräcklig information så att den negativa påverkan på miljön från nedskräpning av engångsprodukter minskar*

Föreslagen skrivning:

§28. Sprida information för att minska negativ påverkan på miljön från nedskräpning av engångsprodukter

Vi föreslår att man ändrar formulering till:

§28. *Sprida tillräcklig information så att den negativa påverkan på miljön från nedskräpning av engångsprodukter minskar*

C) Synpunkter på konsekvensutredningen

- 1) Ta med alla städkostnader:
Producenterna ska stå för kostnaden för att hantera nedskräpning av engångsplastprodukter. De kostnader som man i förordningen utgår från är kostnader uppkomna hos kommunerna för deras insatser. Håll Sverige Rent tycker att även andra aktörer, t ex Trafikverket och privata bostadsbolag, som har kostnader för nedskräpning av engångsplastprodukter borde ersättas. Idén med producentansvaret är att de kostnader produkten orsakar ska flyttas, oavsett var den uppstår.
- 2) Komplettera listan med snus:
Kostnaderna för nedskräpning baserar sig på de produkter som i huvudsak ingår i EU:s engångsplastdirektiv. Det finns en möjlighet att göra nationella avvikelser och Håll Sverige Rent hade gärna sett att även snus som utgör en allt större del av nedskräpningen också omfattas av det utökade producentansvaret.
- 3) Inför ett gränsvärde för nedskräpning:
Håll Sverige Rent bedömer att kommunerna (och producenterna) gynnas av att ha en måttstock att förhålla sig till för att kunna värdera om insatserna för arbetet mot nedskräpning

är tillräckligt. Vi föreslår därför att man inför ett nationellt gränsvärde för nedskräpning uttryckt i x antal skräp/10m². En modell som redan är etablerad hos ett 70-tal kommuner som redan idag mäter skräp.

Ett gränsvärde skapar också en trygghet för producenterna då denne får en försäkran i att man investerar på rätt ställe; mer resurser i de kommuner som behöver mer åtgärder och mindre i de som redan idag har en ringa nedskräpning.

4) Reglera medvetandehöjande åtgärder:

Vi önskar att det utarbetas en tydlig struktur för kravet på medvetandehöjande åtgärder.

Syftet med de nyligen implementerade produktavgifterna är att minska den negativa påverkan som nedskräpning av engångsplastprodukter har på miljön. Det ska uppnås genom att producenter av vissa engångsplastprodukter ska ta ett ekonomiskt ansvar för dessa produkter när de blir avfall.

Direktivet anger att producenter ska täcka kostnader för

- Medvetandehöjande åtgärder
- Kostnader för att städa upp och därefter transportera och behandla skräp från dessa produkter
- Kostnader för insamling och rapportering

Vad avser medvetandehöjande åtgärder finns inga tydliga riktlinjer kring hur kommunen ska arbeta och därmed inte heller hur mycket producenten ska betala.

Kommunernas inrapporterade investeringar i medvetandehöjande åtgärder är 9,7 miljoner kronor (för kostnadsåret 2023). Som efter Naturvårdsverkets beräkningar med den sk prediktionsmodellen är nedjusterad till 6,9 miljoner.

- Vilka mål och effekter som uppnås avseende kommunernas informationsinsatser är otydliga. Håll Sverige Rent önskar att man ställer krav på kvaliteten av informationsinsatserna, t ex uttryckt i procent av befolkningen som ska ha sett och förstått ett visst budskap.
- Håll Sverige Rent anser att det är fel att applicera prediktionsmodellen på kostnaderna för information. Grunderna i den modellen är inte relevant för att bedöma informationsinsatserna och NvV borde ersätta den inrapporterade kostnaden.

Håll Sverige Rent föreslår följande:

- vikt är den föredragna metoden för att fördela kommunens kostnader för transport och behandling *mellan* de avgiftsbelagda produktkategorierna
- antal är den föredragna metoden för att fördela kommunens kostnader för transport och behandling *inom* de avgiftsbelagda produktkategorierna
- att kommunerna bör få ersättning för transport och behandling retroaktivt från kostnadsåret 2023
- att formuleringen i paragraferna 5 och 28 ändras till: Sprida tillräcklig information så att den negativa påverkan på miljön från nedskräpning av engångsprodukter minskar
- Att samtliga städkostnader (inte bara kommunens) för engångsplastprodukter ska bekostas av producenterna
- Att snus ingår i listan över engångsplastprodukter och därmed det utökade producentansvaret
- Att ett gränsvärde för nedskräpning införs
- Att det blir tydligt vilka mål och effekter som ska uppnås avseende kommunernas informationsinsatser
- Att kommunernas investeringar för informationsinsatser inte justeras ned enligt prediktionsmodellen

Avslutningsvis

Sverige har ett övergripande mål att med minska nedskräpning av vissa engångsplastprodukter med 50% till 2030. Det utökade producentansvaret ska bidra till att minska den negativa påverkan på miljön från nedskräpning av engångsprodukter i utomhusmiljöer genom att producenterna tar det ekonomiska ansvaret för hantering av avfall som skräpats ned och för spridning av information om nedskräpning.

I slutet av remissen konstateras att en utvärdering bör genomföras efter att systemet med nedskräpningsavgifter har varit i drift några år. Med tanke på att det endast är fem år till det övergripande målet ska vara uppnått, känns det viktigt att man investerar i uppföljning och utvärdering av det utökade producentansvaret för att snabbt kunna införa nya eller ändrade styrsystem om det inte ger önskad effekt.

Vänliga hälsningar

A handwritten signature in black ink, reading "Johanna Ragnartz". The signature is fluid and cursive, with the first name "Johanna" being larger and more prominent than the last name "Ragnartz".

Johanna Ragnartz

VD, Håll Sverige Rent